

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เื้ออต่อการพัฒนาชนบท ซึ่งวิธีการวิจัยประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี พ.ศ. 2537 รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,177 คน จาก 18 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ตามลำดับดังนี้

1. หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยสูตรของยามานะ (Yamane)

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05

(อ้างใน ประคอง กรรณสูตร, 2525 : 14)

แทนค่า

$$n = \frac{1,177}{1 + 1,177 (.05)^2} = 298.54 \approx 300$$

2. วิธีสุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายและมีลักษณะเป็นตัวแทนของประชากรอย่างแท้จริง จึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Simpling) ตามลำดับต่อไปนี้

2.1 แบ่งอำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกเป็นชั้น ตามหลักเกณฑ์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งอาศัยข้อมูลทางการบริหาร การปกครอง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สถิติและปริมาณงานได้อำเภอชั้นหนึ่ง 6 อำเภอ ได้แก่ เมืองฯ เกาะสมุย ไซยา บ้านนาสาร เวียงสระ พุนพิน อำเภอชั้นสอง 2 อำเภอ ได้แก่ คอนสัก พระแสง อำเภอชั้นสาม 6 อำเภอ ได้แก่ กาญจนดิษฐ์ เกาะพะงัน ท่าชนะ ศิวีรัฐนิคม พนม ท่าฉาง อำเภอชั้นสี่ 5 อำเภอ ได้แก่ บ้านตาขุน บ้านนาเดิม เคียนซา ชัยบุรี กิ่งอำเภอวิภาวดี (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2537 : 21)

2.2 สุ่มอำเภอในชั้นต่าง ๆ มา 1 ใน 2 ของอำเภอทั้งหมดในแต่ละชั้น โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ 9 อำเภอ ดังนี้ อำเภอชั้นหนึ่งได้แก่ เมืองฯ บ้านนาสาร เวียงสระ อำเภอชั้นสองได้แก่ คอนสัก อำเภอชั้นสามได้แก่ กาญจนดิษฐ์ พนม ท่าฉาง อำเภอชั้นสี่ได้แก่ บ้านตาขุน ชัยบุรี

2.3. สุ่มตัวอย่างจากประชากรกลุ่มต่าง ๆ ในอำเภอที่สุ่มได้ในชั้นที่ 2 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มจำแนกตามอำเภอ

ชั้นของ อำเภอ	อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
		ปลัดอำเภอ	พัฒนากร	ผู้ใหญ่บ้าน	รวม	ปลัดอำเภอ	พัฒนากร	ผู้ใหญ่บ้าน	รวม
1	เมืองฯ	5	10	64	79	3	5	33	41
	บ้านนาสาร	7	8	63	78	4	4	33	41
	เวียงสระ	5	5	62	72	3	3	32	38
2	คอนสัก	4	5	34	43	2	3	18	23
3	กาญจนดิษฐ์	8	11	99	118	4	5	51	60
	พนม	6	5	49	60	3	3	26	32
	ท่าฉาง	6	5	43	54	3	3	22	28
4	บ้านตาขุน	6	3	29	38	3	2	15	20
	ชัยบุรี	4	3	27	34	2	1	14	17
	รวม	51	55	470	576	27	29	244	300

เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เลือกการนิเทศชนบท
ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้นำโดยทั่วไปและ
ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่เลือกการนิเทศชนบท จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ เช่น

การสร้างแบบสอบถามของการวิจัยเพื่อจัดรูปแบบยุทธวิธีการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น
ในการพัฒนาชนบทของ ทองคูล หงส์พันธ์ (2522 : 164-177) ลักษณะของครู
ที่เื้อต่อการพัฒนาชนบทตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตรับผิดชอบ
ของวิทยาลัยครูยะลา ของ สมศักดิ์ หาญณรงค์ชัย (2535 : 157-167)
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ของ สุภา บุญรัตน์
(2535 : 128-135) คุณลักษณะที่ส่งเสริมการพัฒนาชนบทของผู้ใหญ่บ้านตาม
ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ของ จริญญา
สิทธิศักดิ์ (2536 : 127-141) คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติการโครงการพัฒนาเพื่อความ
หวังใหม่ตามทัศนะของผู้นำมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของ อับดุลฮาติม มินฮาร์
(2535 : 114-144)

2. รวบรวมคุณลักษณะของผู้นำที่เื้อต่อการพัฒนาชนบท ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ
ประธานกรรมการสภาตำบล โดยรวบรวมคุณลักษณะที่เห็นว่ามี ความเกี่ยวข้อง
เหมาะสมพิจารณาจัดหมวดหมู่เป็นคุณลักษณะใหญ่ ได้ 7 ด้านดังนี้

- 2.1 ด้านความเป็นผู้นำ
- 2.2 ด้านความรู้ความสามารถ
- 2.3 ด้านคุณธรรมและความประพฤติ
- 2.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 2.5 ด้านความมีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนา
- 2.6 ด้านการปฏิบัติงาน
- 2.7 ด้านส่วนตัวและครอบครัว

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 7 ด้าน มีลักษณะดังนี้
แบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ
เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ในประเด็นต่อไปนี้

- ก. ตำแหน่ง
- ข. ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสภาตำบล

ตอนที่ 2 ใช้สำหรับถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะ

ของประธานกรรมการสภาตำบลที่เลือกต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ ซึ่งแต่ละระดับ มีความหมายดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลในข้อคำถามนั้นเลือกต่อการพัฒนาชนบทในระดับ มากที่สุด
- มาก หมายถึง มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลในข้อคำถามนั้นเลือกต่อการพัฒนาชนบทในระดับ มาก
- ปานกลาง หมายถึง มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลในข้อคำถามนั้นเลือกต่อการพัฒนาชนบทในระดับ ปานกลาง
- น้อย หมายถึง มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลในข้อคำถามนั้นเลือกต่อการพัฒนาชนบทในระดับ น้อย
- น้อยที่สุด หมายถึง มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลในข้อคำถามนั้นเลือกต่อการพัฒนาชนบทในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามที่ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยเป็นคำถามปลายเปิด (Open-question)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. ทหาความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยให้แต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นหรือไม่

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ใช่ว่าเป็นตัวแทนคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

6. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence) ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องคำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นก็เป็นตัวแทนคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นก็ถูกตัดออกไป หรือต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น ผลปรากฏว่า จำนวน 52 ข้อ มีค่าดัชนีอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงลงไปทดลองใช้ (Try out) กับปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน ที่ไม่ได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 32 ชุด

8. นำผลการทดลองใช้แบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์เพื่อหาอำนาจจำแนกของคำถามโดยใช้ t-test ผลปรากฏว่า แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ จำนวน 51 ข้อ นำมาปรับปรุง 1 ข้อ รวมทั้งหมดได้คำถามจำนวน 52 ข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 จึงนำไปใช้จริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขออนุมัติจัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. นำหนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัด ถึงผู้รับผิดชอบฝ่ายจัดการฝึกอบรม เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้าน ในวันฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประจำปี 2537 และจากพัฒนากร ในวันฝึกอบรมพัฒนากร ประจำตำบล เขต 7 ปี 2537 ณ สถานที่ฝึกอบรม สำหรับปลัดอำเภอ นำหนังสือถึงนายอำเภอ เพื่อขออนุมัติเก็บข้อมูล ณ ที่ว่าการอำเภอ ซึ่งทั้งหมดดำเนินการด้วยตนเอง โดยมีผู้ช่วยสนับสนุนจำนวน 5 คน

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจให้คะแนนก่อนนำมาวิเคราะห์ จะพิจารณาจากคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- | | |
|--------------------------------|-------------------|
| มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด | ให้คะแนนเท่ากับ 5 |
| มีความคิดเห็นในระดับมาก | ให้คะแนนเท่ากับ 4 |
| มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง | ให้คะแนนเท่ากับ 3 |
| มีความคิดเห็นในระดับน้อย | ให้คะแนนเท่ากับ 2 |
| มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด | ให้คะแนนเท่ากับ 1 |

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมา

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences Personal Computer) ซึ่งได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการหาค่าร้อยละ เพื่อแสดงจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลักษณะตัวแปร
 2. คุณลักษณะของประชากรกรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความมีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนา
- ด้านการปฏิบัติงาน และด้านส่วนตัวและครอบครัว ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและ

รายชื่อ เพื่ออธิบายระดับความคิดเห็น โดยนำมาจัดระดับและลำดับความสำคัญ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามของแต่ละด้านดังนี้

(ประกอบ กรรณสูตร, 2535 : 77)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 ถือเป็นระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 ถือเป็นระดับเห็นด้วยมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ถือเป็นระดับเห็นด้วยปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ถือเป็นระดับเห็นด้วยน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 ถือเป็นระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบล ที่เลือกต่อการพัฒนาชนบททั้ง 7 ด้าน ตามตัวแปรอิสระคือ ตำแหน่งและประสบการณ์ การปฏิบัติงานในสภาตำบล ใช้วิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างกันจะทดสอบด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(อ้างใน ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2530 : 40)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
 (Ferguson, 1971 : 62)

2. สถิติสำหรับหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 หาค่าความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

โดยใช้สูตร

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม
 กับลักษณะพฤติกรรม
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของ
 ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 124)

2.2 การหาค่าจำแนก (Discrimination Power) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

- t = ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
 \bar{X}_H = ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มคะแนนสูง
 \bar{X}_L = ค่ามัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มคะแนนต่ำ
 S^2_H = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มคะแนนสูง
 S^2_L = ค่าความแปรปรวนของกลุ่มคะแนนต่ำ
 n_H = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มคะแนนสูง
 n_L = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มคะแนนต่ำ
 (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2524 : 133)

2.3 การหาความเชื่อมั่น ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{EV_1}{V_e} \right]$$

- เมื่อ α คือ ความเชื่อมั่น
 n คือ จำนวนข้อคำถาม
 V_1 คือ ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ
 V_e คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
 (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 119)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 กรณีกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาแจกแจงของ F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 95)

3.2 ทดสอบความแตกต่างด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') เมื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีจำนวนไม่เท่ากันคือ

$$S = \sqrt{(k-1) F_{\alpha(k-1, N-k)}} \sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

$F_{\alpha(k-1, N-k)}$ คือ ค่า F ที่ขึ้นความเป็นอิสระ $(k-1)$
และ $(N-k)$ จากตาราง

k คือ จำนวนระดับการทดลอง

n_i, n_j คือ ขนาดตัวอย่างในกลุ่มทดลองที่ i และ j

MS_w คือ ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนภายในกลุ่ม

N คือ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

(อ้างใน กานดา พูนลาภทวี, 2530 : 339)